

Revisionsrapport

*ANA:s arbete med
kompetensförsörjning för
näringslivet i Jönköpings län*

Region Jönköpings läns revisorer

Emma Ekstén
Lisa Åberg

Februari/2019

Innehåll

Sammanfattning och revisionell bedömning.....	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Revisionsfråga	3
1.3. Revisionskriterier	3
1.4. Kontrollmål	3
1.5. Metod.....	4
2. Iakttagelser och bedömningar	5
2.1. Det finns aktuella mål- och styrdokument som ligger till grund för arbetet med kompetensförsörjning	5
2.1.1. Iakttagelser	5
2.1.2. Bedömning.....	8
2.2. Nämnden bryter ner övergripande mål i aktiviteter och åtgärder i tillräcklig omfattning	8
2.2.1. Iakttagelser	8
2.2.2. Bedömning.....	9
2.3. Det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning för nämndens arbete för att stödja kompetensförsörjningen till länets näringsliv.....	10
2.3.1. Iakttagelser	10
2.3.2. Bedömning.....	11
2.4. Nämnden har kartlagt näringslivets kompetensbehov och har kännedom om bristyrken och var kompetens saknas	11
2.4.1. Iakttagelser	11
2.4.2. Bedömning.....	12
2.5. Det finns ett välfungerande samarbete och kommunikation mellan Region Jönköping och länets kommuner vad gäller att stödja kompetensförsörjningen till näringslivet	13
2.5.1. Iakttagelser	13
2.5.2. Bedömning.....	14
2.6. Nämnden och förvaltningen följer upp arbetet för att stödja kompetensförsörjningen i regionen och utvärderar genomförda aktiviteter och åtgärder	14
2.6.1. Iakttagelser	14
2.6.2. Bedömning.....	15
3. Revisionell bedömning.....	17
3.1. Bedömningar mot kontrollmål.....	17

Sammanfattning och revisionell bedömning

De förtroendevalda revisorerna i Region Jönköpings län har gett PwC i uppdrag att granska hur nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet arbetar med att stödja kompetensförsörjningen för näringslivet i Region Jönköpings län. I granskningen har sex kontrollmål ställts upp i syfte att besvara den övergripande revisionsfrågan.

Sammanfattningsvis bedömer vi att nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA) endast delvis bedriver ett ändamålsenligt arbete för att stödja näringslivets kompetensförsörjning i länet. Vi konstaterar att det finns aktuella mål- och styrdokument som ligger till grund för arbetet med kompetensförsörjning och att nämnden till delar har kartlagt näringslivets kompetensbehov och har kännedom om bristyrken.

Vi anser dock att nämnden inte har brutit ner övergripande mål i aktiviteter och åtgärder i tillräcklig omfattning, att systematisk uppföljning av arbetet saknas, att genomförda aktiviteter och åtgärder aldrig har blivit föremål för utvärdering och att samarbetet med länets kommuner behöver tydliggöras, förbättras och utvecklas.

Vi anser att det är viktigt att nämnden utvecklar former för att synliggöra arbetet och dess effekter gentemot olika intressenter som exempelvis länets kommuner, näringslivet och utbildningsväsendet.

Grund för bedömningen framgår under rapportens avsnitt och under revisionell bedömning i avsnitt 3.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA) ansvarar för att främja hållbar ekonomisk tillväxt, näringslivsutveckling, kompetensförsörjning, kulturverksamhet och ökad sysselsättning i Region Jönköpings län. Inom verksamhetsområdena har nämnden bl.a. till uppgift att arbeta för att stödja kompetensförsörjningen i länet och ansvara för det statliga uppdraget rörande kompetensplattformar.

I regionala utvecklingsstrategin för Region Jönköping 2013-2025 är ett av målen för näringslivet följande *”År 2025 är Region Jönköping en konkurrenskraftig industriregion och har ett breddat näringsliv med betoning på kunskapsintensiva företag”*. Vidare framgår av strategin att det inom regionen behövs en tätare samverkan mellan utbildningssystem och näringsliv för en bättre matchning mellan de utbildningar som erbjuds i regionen och arbetslivets behov av kompetens.

I regionfullmäktiges budget och verksamhetsplan 2018 lyfts arbetsmarknadens kompetensförsörjning och utveckling av näringslivet som en viktig framgångsfaktor för att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin. Vidare framgår att då utmaningarna kring matchning på arbetsmarknaden är en prioriterad fråga ska regionala utvecklingsmedel som bidrar till förbättrad kompetensförsörjning prioriteras under år 2018.

Mot bakgrund av ovanstående har de förtroendevalda revisorerna, utifrån en bedömning av risk och väsentlighet, funnit det angeläget att genomföra en granskning av hur nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet arbetar med att stödja kompetensförsörjningen för näringslivet i Region Jönköpings län.

1.2. Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

Bedriver nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet ett ändamålsenligt arbete för att stödja kompetensförsörjningen i länet?

1.3. Revisionskriterier

Svaret på revisionsfrågan har bedömts utifrån följande revisionskriterier:

- Reglemente för nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet
- Regionfullmäktiges budget med verksamhetsplan 2018
- Regional utvecklingsstrategi 2013-2025

1.4. Kontrollmål

För att besvara granskningens övergripande revisionsfråga har följande kontrollmål varit styrande för granskningen:

- Det finns aktuella mål- och styrdokument som ligger till grund för arbetet med kompetensförsörjning
- Nämnden bryter ner övergripande mål i aktiviteter och åtgärder i tillräcklig omfattning
- Det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning för nämndens arbete för att stödja kompetensförsörjningen till länets näringsliv
- Nämnden har kartlagt näringslivets kompetensbehov och har kännedom om bristyrken och var kompetens saknas
- Det finns ett välfungerande samarbete och kommunikation mellan Region Jönköping och länets kommuner vad gäller att stödja kompetensförsörjningen till näringslivet
- Nämnden och förvaltningen följer upp arbetet för att stödja kompetensförsörjningen i regionen och utvärderar genomförda aktiviteter och åtgärder

1.5. Metod

Granskningen har utförts genom dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har genomförts med ordförande för nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet, regional utvecklingsdirektör, enhetschef och strateg på avdelningen för regional utveckling. Intervjuer har också genomförts med kommunstyrelsens ordförande i Jönköpings, Värnamo och Vetlanda kommun, näringslivscheferna i Värnamo, Vetlanda, och Jönköpings kommun, VD för Enter Gislaved samt utvecklingschefen i Värnamo kommun.

Inom ramen för dokumentstudierna har följande dokument granskats:

Regionfullmäktiges budget med verksamhetsplan för 2018, budget och uppdrag för ANA-nämnden 2018, Regional utvecklingsstrategi 2013-2025, remissversion av förslag till Regional utvecklingsstrategi 2019-2035, Delårsrapport tertial 2 2018 Region Jönköpings län, reglemente och protokoll för ANA-nämnden samt utdrag från webbplatsen för den regionala utvecklingsstrategin.

Samtliga av de intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Det finns aktuella mål- och styrdokument som ligger till grund för arbetet med kompetensförsörjning

2.1.1. Iakttagelser

2.1.1.1. Reglemente

I § 3 i reglementet för nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (hädanefter benämnd ANA), beskrivs att nämnden ansvarar för att främja hållbar ekonomisk tillväxt, näringslivsutveckling, kompetensförsörjning, kulturverksamhet och ökad sysselsättning i regionen. Nämnden har ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer och inom de utgiftsramar som fullmäktige beslutat. I detta ingår att fortlöpande vidta åtgärder i syfte att anpassa och effektivisera verksamheten till givna ramar. Av § 7 i reglementet framgår att nämnden ska arbeta för att stödja kompetensförsörjningen i länet och ansvara för det statliga uppdraget rörande kompetensplattformar.

2.1.1.2. Budget 2018

Budget 2018 med verksamhetsplan inklusive flerårsplan 2019-2020 har inriktningen att förverkliga visionen *För ett bra liv i en attraktiv region*. Visionen förverkligas enligt budgetdokumentet genom regionkommunens engagemang i att tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård, folkhälsa, kultur, utbildning och kollektivtrafik samt invånarnas och näringslivets behov av god infrastruktur och kompetensförsörjning.

När det gäller regional utveckling anges att kompetensförsörjningsinsatser är ett av de prioriterade projekten för år 2018. EU:s strukturfonder (Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF samt Europeiska socialfonden ESF) är verktyg för att genomföra EU:s gemensamma sammanhållningspolitik. Jönköping län tillhör i dessa sammanhang NUTS II-området Småland och Öarna. ERUF för Småland och Öarna har ett gemensamt regionalt strukturfondsprogram för investeringar i tillväxt och sysselsättning för perioden 2014–2020. Programmet innehåller fyra insatsområden varav ett är att öka små- och medelstora företags konkurrenskraft. ESF för Småland och Öarna har en regional handlingsplan för europeiska socialfonden 2014–2020. Planen innehåller två programområden; kompetensförsörjning och att öka övergången till arbete för individer som står långt från arbetsmarknaden.

Av budgeten framgår även att en viktig framgångsfaktor för att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin (hädanefter benämnd RUS) är arbetsmarknadens kompetensförsörjning och utveckling av näringslivet. Ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv anges vara en nyckelfaktor för regional tillväxt och utveckling och därför satsar Region Jönköpings län enligt budgeten extra mycket på att utveckla och stödja näringslivet i länet.

Budgeten beskriver att Jönköpings län länge har varit en av Sveriges ledande industriregioner, med många små och medelstora företag. Arbetslösheten är relativt låg

samtidigt som allt tyder på att mer fördjupade kompetenser och högre utbildningsnivåer kommer att behövas. En lägre utbildningsnivå ses som ett hinder för tillväxt i budgeten.

I budgeten beskrivs också att det är viktigt att skapa studiemöjligheter på yrkeshögskolenivå och högskolenivå i länet för den fortsatta kompetensförsörjningen. Därför satsar regionen på strategisk kommunikation med nationella myndigheter och beslutsfattare i syfte att öka kunskapen om länets utmaningar, öka antalet utbildningsplatser och för att skapa större kunskap om behovet av forskningsanslag till lärosätet. Då utmaningarna kring matchning på arbetsmarknaden är en prioriterad fråga ska regionala utvecklingsmedel som bidrar till förbättrad kompetensförsörjning prioriteras under 2018.

Region Jönköpings län arbetar enligt budgetdokumentet sedan tidigare med kompetensplattformsuppdraget som syftar till att ta ett samlat grepp kring utbudet av utbildningar och länets behov av kompetens. I budgetdokumentet finns följande inriktningsmål för *Näringsliv och arbetsmarknad*:

- *En attraktiv arbetsmarknad och ett utbildningsutbud med hög kvalitet anpassat efter befolkningens och arbetsmarknadens behov*
- *2025 är Region Jönköpings län en konkurrenskraftig industriregion och har ett breddat näringsliv med betoning på kunskapsintensiva företag*
- *Länets välbefinnande byggs av ett dynamiskt och hållbart näringsliv med spetskompetens som skapar produkter och tjänster av hög kvalitet och efterfrågan på en internationell marknad*

Till inriktningsmålen anges ett antal mätbara målvärden. Dessa är främst kopplade till utbildning. Inget mål har direkt bäring på kompetensförsörjning ur andra aspekter. Vidare beskrivs tolv utmaningar utifrån inriktningsmålen och därefter redogörs för *Handlingsplan Arbetsmarknad och näringsliv*. Handlingsplanen innehåller inga konkreta mål men anger vad gäller området *Förstärkt kompetensplattform* följande:

Då utmaningarna kring matchning på arbetsmarknaden är en prioriterad fråga ska regionala utvecklingsmedel som bidrar till förbättrad kompetensförsörjning prioriteras under 2018. Bidrag ges inte till utbildningar eller till enskilda företag. Tänkbara satsningar kan vara projekt som förbättrar integration, stärker ungas kunskap om vårt näringsliv, verkar för generationsväxling i företag, bidrar till kompetenshöjande åtgärder för näringslivet eller gör att vi bättre tar tillvara länets humankapital.

2.1.1.3. Regional utvecklingsstrategi

Vid tidpunkten för granskningen är gällande RUS 2013-2025 under revidering och en ny RUS 2019-2035 förväntas tas av regionfullmäktige under våren år 2019.

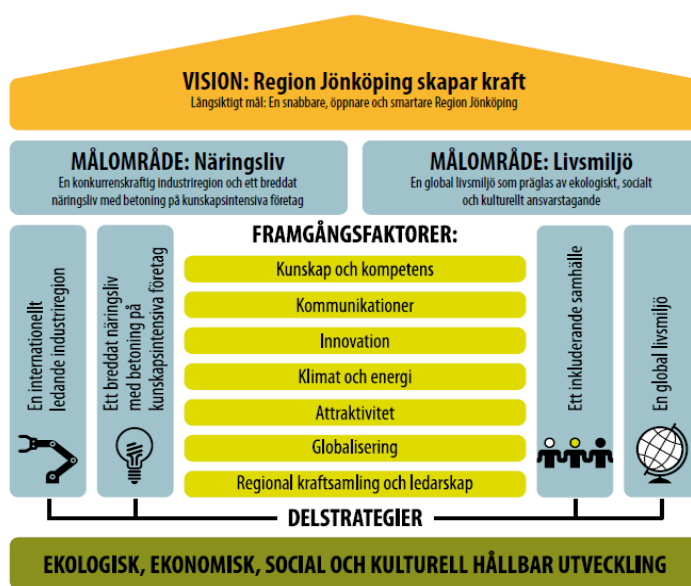
Det långsiktiga målet i gällande RUS är *”En snabbare, öppnare och smartare region Jönköping”*. För strategin finns två målområden som är näringsliv och livsmiljö. Det övergripande målet för området näringsliv utgörs av följande *”Region Jönköping år 2025 en konkurrenskraftig industriregion och har ett breddat näringsliv med betoning på kunskapsintensiva företag”*. Målområdet är i sin tur nedbrutet i följande två delstrategier;

”En internationellt ledande industriregion” och ”Ett breddat näringsliv med betoning på kunskapsintensiva företag”. Vidare anges följande sju framgångsfaktorer för ett framgångsrikt arbete med delstrategierna:

- Kunskap och kompetens
- Kommunikationer
- Innovation
- Klimat och energi
- Attraktivitet
- Globalisering
- Regional kraftsamling och ledarskap

Av RUS:en framkommer att de sju framgångsfaktorerna har identifierats som avgörande för att Region Jönköping ska nå målen för de fyra delstrategierna, givet omvärldens utmaningar och möjligheter samt regionens förutsättningar, tillgångar och hinder. Vidare framgår att det är mot dessa som insatserna ska riktas. Nedan bild illustrerar den regionala utvecklingsplattformens målstyrning.

Bild 1: Den regionala utvecklingsplattformen

Figur 5. Den regionala utvecklingsplattformen; en sammanfattande modell över RUS:s vision, mål, delstrategier och framgångsfaktorer. De senare är de hävstänger som vi ska arbeta med för att nå målen. Ekologisk, ekonomisk, social och kulturell hållbar utveckling är den grund som det regionala tillväxtarbetet måste bygga på.

Källa: Regional utvecklingsstrategi för Region Jönköping 2019-2025

Gällande RUS upprättades av dåvarande Regionförbundet i Jönköpings län. Av intervjuerna framkommer att en anledning till att RUS:en revideras är bland annat att den har varit för omfattande och att den därmed tappat i styrkraft.

Ett av de fem strategiska målen i remissutgåvan till ny RUS är kompetensförsörjning genom målet *En kompetent region* där länet 2035 erbjuder landets mest spännande arbetstillfällen och därför lockar internationell spetskompetens till länet. Strukturerna för utbildning och kompetensutveckling stödjer näringslivets utveckling varför alla

invånarnas potential förverkligas och kompetens tas tillvara, sysselsättningen är hög och matchningen säkerställs genom det livslånga lärandet. Under avsnittet för kompetensförsörjning och arbetsmarknad lyfts frågor såsom arbetsmarknadspotential, sysselsättning och arbetskraftsbrist, kompetensnivå, tillgång till arbetskraft, utbildning, forskning och livslångt lärande.

2.1.2. *Bedömning*

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Vi grundar bedömningen på att det finns aktuella mål- och styrdokument som ligger till grund för nämndens uppdrag enligt reglementet att arbeta med kompetensförsörjning genom regionfullmäktiges budget och den regionala utvecklingsstrategin (RUS).

2.2. *Nämnden bryter ner övergripande mål i aktiviteter och åtgärder i tillräcklig omfattning*

2.2.1. *Iakttagelser*

2.2.1.1. *Verksamhetsplan för ANA*

Vid genomgång av nämndens protokoll noterar vi att nämnden brutit ner fullmäktiges budget i en verksamhetsplan för verksamhetsområdena utbildning och kultur som fastställts av nämnden. För nämndens uppdrag avseende näringslivsutveckling och kompetensförsörjning saknas en av nämnden fastställd verksamhetsplan av nämnden. Däremot har vi fått ta del av ett exceldokument kallat "Budget och uppdrag" som innehåller en verksamhetsplan i vilken målen i fullmäktiges budget även brutits ner i mål och aktiviteter avseende näringslivets kompetensförsörjning. Dokumentet utgör en styrning i tjänstemannaorganisation.

Tabell 1: Budget och uppdrag

Perspektiv	Strategiska mål	Framgångsfaktorer	Uppdrag/mål	Aktiviteter
Process och produktion	Regional utveckling. Att bidra till att skapa goda förutsättningar för de människor, organisationer och företag som finns i länet.	Ta en ledande roll för helheten och verka för bästa möjliga samordning i det regionala utvecklingsarbetet	Påverkansarbete på nationell nivå, arbetsmarknad och näringsliv	
			Förstärkt kompetensplattform	Näringslivet erbjuder valideringscheckar för att stärka och utveckla kompetensen
			Att bidra till nya och fler jobb i länet. Kompetensförsörjningsinsatser	IT-spåret
				Traineejobb och feriepraktikplatser

			för unga och arbetslösa i Jönköpings län
		Stödja verksamheter med koppling till näringslivsutveckling	
		Digitalisering	Revidering av RUS:en

I verksamhetsplanen finns också en kolumn för mätetal, men inga av ovan områden har några tillhörande mätetal. Som en bilaga till verksamhetsplanen redovisas uppdragen i budgeten utifrån ansvarig handläggare och tidsperspektiv inklusive kommentar.

2.2.1.2. Handlingsplaner enligt RUS

Av RUS:en framgår följande:

[...] Delstrategier och framgångsfaktorer ger ett ramverk för det strategiska utvecklingsarbetet i regionen. När de fyra delstrategierna betraktas i ljuset av de sju framgångsfaktorerna och avsikten med hållbar utveckling, framträder en rad insatser som behöver genomföras. För dessa insatser ska handlingsplaner tas fram. Urvalet av handlingsplaner bygger på framgångsfaktorerna och ska beslutas av regionstyrelsen¹. Handlingsplanerna ska tas fram i en fortsatt öppen och transparent process med bred representation av deltagare. [...]

Av intervjuerna framkommer dock att några konkreta handlingsplaner inte har upprättats utifrån gällande RUS. Den regionala utvecklingsstrategin har en egen webbplats (<https://utveckling.rjl.se/>) där inblandade aktörer på länsnivå kan lägga in aktiviteter som är genomförda inom ramen för strategin. Vid granskningstillfället finns 34 aktiviteter upplagda på webbplatsen avseende kompetensförsörjning och sysselsättning. Några exempel är E-omställning, IT-spåret och Kompetensförsörjning – skärteknik. För varje aktivitet finns tillhörande resultatmål. Det framgår dock inte hur uppföljning av resultatmålen ska göras.

2.2.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt. Vi grundar bedömningen på att nämnden inte tillräckligt har brutit ner övergripande mål i aktiviteter och åtgärder.

Vi konstaterar att handlingsplaner enligt framgångsfaktorerna i RUS inte har upprättats. Vidare anser vi att de mål som finns i budgeten för 2018 och i RUS:en avseende näringslivets kompetensförsörjning inte är nedbrutna i aktiviteter och åtgärder i tillräcklig omfattning. Det är svårt att via nämndens verksamhetsplan och webbplatsen (<https://utveckling.rjl.se/>) få en uppfattning om vilka konkreta aktiviteter och åtgärder som nämnden avser göra utifrån övergripande mål och som bidrar till en förbättrad kompetensförsörjning för näringslivet. Enligt vår bedömning är det vidare svårt bedöma

¹ Här avses regionstyrelsen i tidigare regionförbundet i Jönköpings län

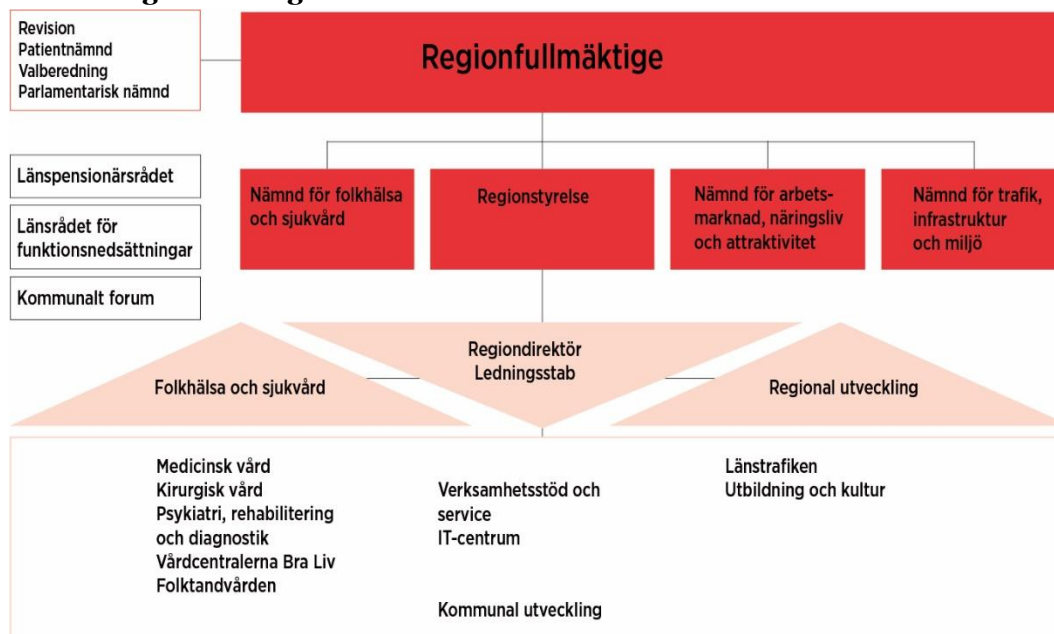
måluppfyllelse om mätbara mål eller objektiva indikatorer till grund för bedömning av måluppfyllelsen saknas.

2.3. *Det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning för nämndens arbete för att stödja kompetensförsörjningen till länets näringsliv*

2.3.1. *Iakttagelser*

Insatser avseende kompetensförsörjning till näringslivet hanteras av enheten för regional utveckling som leds av den regionala utvecklingsdirektören. Vid granskningstillfället arbetar 15 personer på enheten varav fyra till delvis med kompetensförsörjningsfrågor; en ansvarig enhetschef, två strateger och en statistiker. Enheten arbetar delvis mot ANA men även mot regionstyrelsen och nämnden för trafik, infrastruktur och miljö.

Bild 2: Regionens organisation

Källa: Regionens webbplats

Av intervjuerna framgår att de personella resurserna för att arbeta med näringslivsutveckling och kompetensförsörjning till antalet är desamma som innan regionbildningen, då verksamheten var organiserad inom regionförbundet. Enligt de intervjuade genomfördes inga analyser av uppdraget för regional utveckling och vilka skillnader det skulle innebära när det statliga uppdraget för regional utveckling tillkom i och med regionbildningen.

Intervjuade företrädare för regionen upplever att nämnden inte har tillräckliga resurser för att arbeta med kompetensförsörjningsfrågor i den omfattning som målen anger. Exempelvis lyfts att en mer omfattande analys av kompetensförsörjningsbehovet har fått prioriteras bort på grund av den låga bemanningen.

Enligt de intervjuade har det äskats i budget 2019 om möjligheten att anställa ca 15 personer ytterligare för en utökning av den regionala utvecklingsenheten. Enligt de

intervjuade kommer möjligheten att arbeta med kompetensförsörjningsfrågor avseende näringslivet då att förbättras. Det saknas dock en spårbarhet i nämndens protokoll avseende behov och analys av nya tjänster inom sitt ansvarsområde.

Vi noterar att det i regionens budget för år 2019 framgår *att för att klara det nationella regionala utvecklingsuppdraget och för att säkerställa länets fortsatta positiva utveckling behöver enheten för regional utveckling en resursförstärkning*. Det framgår dock inte vad budgeten för en resursförstärkning beräknas uppgå till.

2.3.2. Bedömning

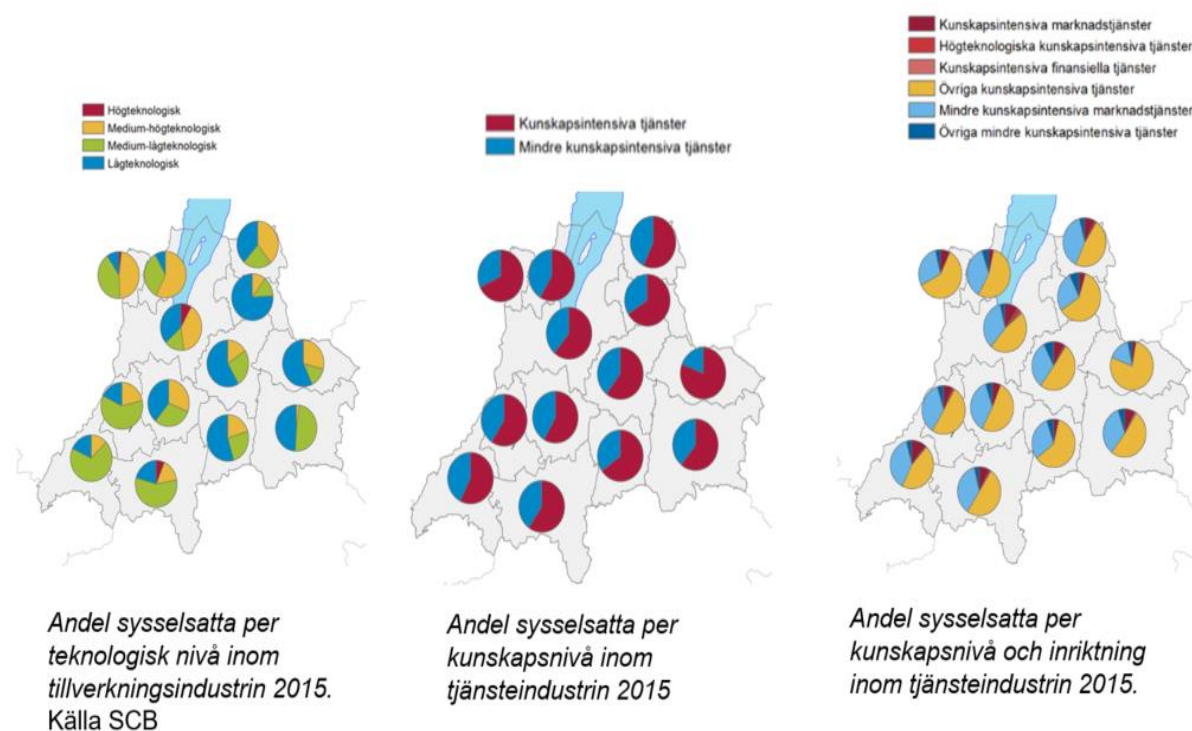
Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Vi grundar bedömningen på att det finns en ansvarsfördelning och organisation på tjänstemannanivå som har i uppdrag att arbeta med frågor som rör näringslivets kompetensförsörjning. Däremot har befintlig organisation inte arbetat med kompetensförsörjningen i den omfattning som målen i budget och RUS stipulerar.

2.4. Nämnden har kartlagt näringslivets kompetensbehov och har kännedom om bristyrken och var kompetens saknas

2.4.1. Iakttagelser

För att kartlägga bristyrkena använder sig regionen bland annat av andra aktörers analyser, såsom arbetsförmedlingen, yrkeshögskolor och den kommunala vuxenutbildningen (Komvux). Regionen har en statistiker som tar fram relevant data från nationella register när så behövs. Det genomförs även olika projekt där regionen för dialog med företagen om deras behov. Det har också skett en OECD-genomlysning av Småland och Blekinge där bland annat utbildningsnivån i länet har undersökts. Som nämns i ovanstående har en mer omfattande analys av kompetensförsörjningsbehovet har fått prioriteras bort.

Bild 3: Företag och innovation

Vid granskningstillfället pågår ett arbete med att kartlägga kompetensbehoven inom industrisektorn genom intervjuer med företagare.

Regionen arbetar med ett statligt kompetensplattformsuppdrag som syftar till att ta ett samlat grepp kring utbudet av utbildningar och länets behov av kompetens. Genom analyser, prognoser och forum är det tänkt att det ska skapas en översikt, kunskap och förståelse kring situationen i länet. Dessa ska spridas i ett flertal nätverk och via webbplatsen. Inom detta område drivs även attitydprojekt i kommunerna för att öka ungas intresse och kunskap om den regionala arbetsmarknaden. Inom uppdraget samordnas flera olika nätverk för studievägledare, yrkeshögskoleutbildare, branschråd med flera. Arbetet med kompetensplattformen är enligt de intervjuade under uppbyggnad.

I intervjuerna med företrädare för länets kommuner uppges att den statistik som tas fram inom området kompetensförsörjning är användbar.

2.4.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet delvis uppfyllt. Vi grundar bedömningen på att analyser från olika aktörer samlas in för att kartlägga näringslivets kompetensbehov och att nämnden har kännedom om bristyrken och var kompetens saknas. Vi noterar att en mer omfattande analys av kompetensförsörjningsbehovet saknas. Vi anser att en analys med prognoser på lång och kort sikt över näringslivets kompetensförsörjning skulle gynna det fortsatta arbetet för såväl regionen som kommunerna.

2.5. Det finns ett välfungerande samarbete och kommunikation mellan Region Jönköping och länets kommuner vad gäller att stödja kompetensförsörjningen till näringslivet

2.5.1. Iakttagelser

Representanter från enheten för regional utveckling träffar kommunernas näringslivschefer kontinuerligt, cirka sex gånger om året i samband med näringslivschefsmöten i länet. Det förekommer även att andra aktörer inom branschorganisationer medverkar vid dessa tillfällen. Dessa forum anses av båda parter som viktiga i det stödjande arbetet för näringslivets kompetensförsörjning.

Samarbetet med regionen upplevs av intervjuade kommunföreträdare som bra vad gäller regionens arbete med att skapa forum för olika aktörer att träffas. De intervjuade upplever dock att ANA:s ansvar och uppdrag är otydligt i kompetensförsörjningsfrågorna gentemot näringslivet. De intervjuade anser att det behöver klargöras vilken roll regionen respektive kommunerna ska ha. Det framförs att regionens roll i första hand istället bör vara att arbeta med att bidra till en ökad attraktivitet för att få invånare att vilja stanna i regionen eller flytta till regionen.

Kommunerna efterfrågar tydligare samordning från ANA vad gäller kompetensförsörjningsfrågorna där kommunerna och regionen behöver hitta bättre former för samverkan. Som ett exempel lyfts att ANA skulle kunna kommunicera goda exempel på kompetensförsörjningsinsatser inom kommunsektorn. Vidare lyfter de intervjuade att länets kommuner har olika förutsättningar ur ett näringslivs- och kompetensförsörjningsperspektiv. Av intervjuerna framkommer att kommunerna föredrar att samarbeta i nätverk med kommuner som är snarlika, snarare än att samarbeta i hela länet.

Vad gäller arbetet med att ta fram den nya RUS:en uppger intervjuade företrädare för kommunerna att de har fått vara delaktiga i framtagandet och att kompetensförsörjningen för näringslivet har belysts i det arbetet. Merparten av de intervjuade kommunföreträdarna framför dock synpunkter på att arbetet inledningsvis skedde i bred dialog med kommunerna och att regionen bjöd in till flera olika workshops, men att arbetet därefter stannade av från regionens sida. Remissutgåvan upplevs till delar inte stämma överens med de diskussioner som förts inledningsvis. Företrädarna för kommunerna anser dock att det i RUS:en görs många bra ställningstaganden, men framför önskemål om att kommunerna fick involveras mer i arbetet med att upprätta handlingsplaner. Däremot uppger kommunernas representanter att det inte är tydligt hur de ska involveras i dels arbetet med att upprätta handlingsplaner, mål och indikatorer..

Intervjuade företrädare för ANA uppger att nämnden hade kunnat göra mer vad gäller samarbetet med länets kommuner, men att det har saknats personella resurser för det.

Samarbetet och kommunikationen med länets kommuner medges vara ett utvecklingsområde. I intervjuerna lyfts också att målen i förslaget till ny RUS ska följas upp genom indikatorer både på läns- och kommunnivå för att kommunerna och regionen bättre ska kunna arbeta tillsammans inom den regionala utvecklingen.

2.5.2. *Bedömning*

Vi bedömer att kontrollmålet är delvis uppfyllt. Vi grundar bedömningen på ANA:s roll inom ramen för samverkan behöver klargöras gentemot länets kommuner vad avser kompetensförsörjningsområdet. Vi konstaterar att såväl ANA som kommunerna upplever att samarbetet är ett utvecklingsområde.

Mot bakgrund av det rekommenderar vi att nämnden initierar en översyn av övergripande styrdokument, exempelvis reglemente, i syfte konkretisera nämndens uppdrag.

2.6. *Nämnden och förvaltningen följer upp arbetet för att stödja kompetensförsörjningen i regionen och utvärderar genomförda aktiviteter och åtgärder*

2.6.1. *Iakttagelser*

Nämnden saknar systematisk uppföljning av arbetet med att stödja kompetensförsörjningen i regionen. Det har skett uppföljningar av de specifika projekt som finansieras av nämnden, där vissa har berört området kompetensförsörjning. I övrigt noterar vi utifrån protokollen för år 2018 att frågor som rör uppdraget att stödja kompetensförsörjningen tas upp sporadiskt.

I tertialrapport 1 per april 2018 och delårsrapport per juni 2018 sker uppföljning av följande aktiviteter som till viss del är kopplade till kompetensförsörjningsuppdraget:

Tabell 2: Tertialrapport 1 och delårsrapport

Aktiviteter	Analys tertial 1	Analys delårsrapport
Stötta länets näringsliv	Arbete pågår enligt budget 2018 där vi aktivt stöttar länets näringsliv genom t ex Almi, Science Park, Coompanion, UF, Smålands Turism mm.	Arbetet fortgår. Inom ramen för uppföljning av länets handlingsplan för integrering av klimat- och miljöperspektivet som ska ske fram till augusti, görs en inventering av vad som skett i denna fråga i länet senaste året.
Stärka digitaliseringsprocessen inom näringslivet	Under våren har ett nätverk som letts av RjL dragits igång med aktörer i länet som verkar med olika erbjudanden mot näringslivet när det gäller digitalisering. Syftet med nätverket är att utöver att få kännedom om varandras erbjudanden, tillsammans kunna stötta näringslivet på ett bättre sätt i den nödvändiga digitaliseringen. Dels via nya gemensamma ansatser/projekt men också ökad samverkan mot målgruppen i befintliga insatser.	Genomförandearbetet med den förstudie som beviljats av Tillväxtverket inom ramen för Smart Industri är igång. Projektledare har anställts som börjar 3 sept. I övrigt arrangerades Tema Digitaliseringskonferensen den 29/8 på Elmia
IT-spåret	Driftsavtal är påskrivet för verksamhet 2018-2022 mellan Kommunal utveckling, Eksjö kommun Campus I12 och Samordningsförbunden Finnveden, Södra Vätterbygden och Höglandet.	Driftsavtal är påskrivet för verksamhet 2018-2022 mellan Kommunal utveckling, Eksjö kommun Campus I12 och Samordningsförbundet Finnveden, Södra Vätterbygden och Höglandet.
Traineejobb och	Regional utveckling kommer arbeta med	Arbetet ute i kommunerna och med

feriepraktikplatser för unga och arbetslösa i Jönköpings län	kommunerna och Ung Drive med en budget på 600 000 kronor. Nytt är att medfinansiering kommer krävas av kommunerna. Utbildning och kultur har en budget på 1,4 miljoner kronor för att stimulera till sommarjobb/praktik inom kulturen, föreningar, ideell sektor mm.	Ung Drive har pågått under sommaren enligt plan.
Näringslivet erbjuds valideringscheckar för att stärka och utveckla kompetensen.	Arbete har påbörjats och utformas under våren 2018.	Regional utveckling har haft dialog med Arbetsförmedlingen, Skärteknikcentrum och IF Metall. Målgruppen för valideringen är planerad att gälla utrikesfödda kvinnor/kvinnor. Den juridiska aspekten måste utredas innan vidare arbete kan göras. Oklart om regionala medel får riktas direkt mot företagen eftersom förordning saknas.
Revidering av RUS:en	Arbetet med RUS pågår. Extern förankring har genomförts och nu arbetas det internt med innehålllet samt med att ta fram en remissutgåva. Planen är att ha en remissutgåva klar juni 2018.	RUS remissen arbetas fram för beslut i nämnderna under september. Remiss fram till årsskiftet för politiskt beslut i februari 2019 i regionfullmäktige.

Nuvarande RUS följs upp genom statistik och målvärden. Statistikuppföljningen görs löpande efterhand som ny statistik inkommer och målvärden följs upp i samband med bokslut. Arbetet med kompetensförsörjning och aktiviteter inom ramen för RUS:en (som framgår av webbplatsen) har inte varit föremål för någon formaliserad utvärdering.

Som ovan nämnts ska förslaget till ny RUS ha en tydligare koppling mellan mål och indikatorer. Vidare uppges att det kommer att ske ett mer aktivt arbete med handlingsplaner och uppföljning av dessa. Målen i den nya RUS:en ska enligt de intervjuade följas upp genom indikatorer både på läns- och kommunnivå och uppföljningsstrukturen kommer därmed att formaliseras.

Någon samlad utvärdering av genomförda insatser och aktiviteter avseende uppdraget att stödja kompetensförsörjningen har inte gjorts av nämnden. De intervjuade medger att utvärdering och analys inte har hunnits med i tillräcklig omfattning på grund av underbemanning.

2.6.2. *Bedömning*

Vi bedömer att kontrollmålet delvis är uppfyllt. Vi grundar bedömningen på att endast delar av nämndens uppdrag att stödja kompetensförsörjningen blir föremål för uppföljning i samband med tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning. I övrigt sker inte någon systematisk uppföljning av nämndens uppdrag att stödja kompetensförsörjningen i länet. Vi anser att avsaknaden av mätbara mål och indikatorer försvårar bedömningen av måluppfyllelsen. Vidare konstaterar vi att nämnden inte har utvärderat genomförda insatser och aktiviteter.

Vi anser att det är viktigt att nämnden utvecklar former för att synliggöra arbetet och dess effekter gentemot olika intressenter som exempelvis länets kommuner, näringslivet och utbildningsväsendet.

3. *Revisionell bedömning*

Efter genomförd revision och genomgång av granskningens samtliga kontrollmål gör vi bedömningen att nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA) endast delvis bedriver ett ändamålsenligt arbete för att stödja näringslivets kompetensförsörjning i länet. Vi konstaterar att det finns aktuella mål- och styrdokument som ligger till grund för arbetet med kompetensförsörjning och att nämnden till delar har kartlagt näringslivets kompetensbehov och har kännedom om bristyrken.

Vi anser dock att nämnden inte har brutit ner övergripande mål i aktiviteter och åtgärder i tillräcklig omfattning, att systematisk uppföljning av arbetet saknas, att genomförda aktiviteter och åtgärder aldrig har blivit föremål för utvärdering och att samarbetet med länets kommuner behöver tydliggöras, förbättras och utvecklas.

Vi anser att det är viktigt att nämnden utvecklar former för att synliggöra arbetet och dess effekter gentemot olika intressenter som exempelvis länets kommuner, näringslivet och utbildningsväsendet.

Nedan utvecklar vi bedömningen utifrån kontrollmålen.

3.1. *Bedömningar mot kontrollmål*

Kontrollmål	Kommentar
Det finns aktuella mål- och styrdokument som ligger till grund för arbetet med kompetensförsörjning	Uppfyllt Det finns aktuella mål- och styrdokument som ligger till grund för nämndens uppdrag enligt reglementet att arbeta med kompetensförsörjning genom regionfullmäktiges budget och den regionala utvecklingsstrategin (RUS).
Nämnden bryter ner övergripande mål i aktiviteter och åtgärder i tillräcklig omfattning	Ej uppfyllt Nämnden har inte tillräckligt brutit ner övergripande mål i aktiviteter och åtgärder. Vi konstaterar att handlingsplaner enligt framgångsfaktorerna i RUS inte har upprättats. Vidare anser vi att de mål som finns i budgeten för 2018 och i RUS:en avseende näringslivets kompetensförsörjning inte är nedbrutna i aktiviteter och åtgärder i tillräcklig omfattning. Det är svårt att via nämndens

verksamhetsplan och webbplatsen (<https://utveckling.rjl.se/>) få en uppfattning om vilka konkreta aktiviteter och åtgärder som nämnden avser göra utifrån övergripande mål och som bidrar till en förbättrad kompetensförsörjning för näringslivet. Enligt vår bedömning är det vidare svårt bedöma måluppfyllelse om mätbara mål eller objektiva indikatorer till grund för bedömning av måluppfyllelsen saknas.

Det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning för nämndens arbete för att stödja kompetensförsörjningen till länets näringsliv

Uppfyllt

Det finns en ansvarsfördelning och organisation på tjänstemannanivå som har i uppdrag att arbeta med frågor som rör näringslivets kompetensförsörjning. Däremot har befintlig organisation inte arbetat med kompetensförsörjningen i den omfattning som målen i budget och RUS stipulerar.

Nämnden har kartlagt näringslivets kompetensbehov och har kännedom om bristyrken och var kompetens saknas

Delvis uppfyllt

Analyser från olika aktörer samlas in för att kartlägga näringslivets kompetensbehov och nämnden har kännedom om bristyrken och var kompetens saknas. Vi noterar att en mer omfattande analys av kompetensförsörjningsbehovet saknas. Vi anser att en analys med prognoser på lång och kort sikt över näringslivets kompetensförsörjning skulle gynna det fortsatta arbetet för såväl regionen som kommunerna.

Det finns ett välfungerande samarbete och kommunikation mellan Region Jönköping och länets kommuner vad gäller att stödja kompetensförsörjningen till näringslivet

Delvis uppfyllt

ANA:s roll inom ramen för samverkan behöver klargöras gentemot länets kommuner vad avser kompetensförsörjningsområdet. Vi konstaterar att såväl ANA som kommunerna upplever att samarbetet är ett utvecklingsområde.

Mot bakgrund av det rekommenderar vi att nämnden initierar en översyn av övergripande styrdokument, exempelvis reglemente, i syfte konkretisera nämndens uppdrag.

Nämnden och förvaltningen följer upp arbetet för att stödja kompetensförsörjningen i regionen och utvärderar genomförda aktiviteter och åtgärder

Delvis uppfyllt

Endast delar av nämndens uppdrag att stödja kompetensförsörjningen blir föremål för uppföljning i samband med tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning. I övrigt sker inte någon systematisk uppföljning av nämndens uppdrag att stödja kompetensförsörjningen i länet. Vi anser att avsaknaden av mätbara mål och indikatorer försvårar bedömningen av måluppfyllelsen. Vidare konstaterar vi att nämnden inte har utvärderat genomförda insatser och aktiviteter. Vi anser att det är viktigt att nämnden utvecklar former för att synliggöra arbetet och dess effekter gentemot olika intressenter som exempelvis länets kommuner, näringslivet och utbildningsväsendet.

2019-02-26

Jean Odgaard

Uppdragsledare

Lisa Åberg

Projektledare